

PAŃSTWOWA INSPEKCJA SANITARNA

GRANICZNA STACJA SANITARNO - EPIDEMIOLOGICZNA
w ELBLĄGU

**Ocena stanu sanitarnego w zakresie zabezpieczenia
nadzorowanej granicy państwowej w 2020 r.**

Elbląg

Luty 2021

W ramach realizacji ustawowych zadań Państwowy Graniczny Inspektor Sanitarny w Elblągu sprawuje nadzór nad zabezpieczeniem sanitarno - epidemiologicznym granicy z Federacją Rosyjską na odcinku z Obwodem Kaliningradzkim. Prowadzi działania w celu zapewnienia ochrony granicy państwa i Unii Europejskiej przed zawleczeniem chorób szczególnie niebezpiecznych, wysoce zakaźnych oraz skutkami ataku bioterrorystycznego. Monitoruje zagrożenia i ocenia epidemiologiczną sytuację. Przeprowadza graniczną kontrolę sanitarną, której celem jest utrzymanie bariery sanitarno-epidemiologicznej poprzez niedopuszczenie do wprowadzenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i Unii Europejskiej żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, których jakość zdrowotna nie odpowiada obowiązującym przepisom i może stanowić zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi. Sprawuje nadzór sanitarny nad obiektami zlokalizowanymi na obszarze przejść granicznych, bezpieczeństwem wody, warunkami przewozu osób w ruchu międzynarodowym, substancjami chemicznymi i ich mieszaninami, produktami biobójczymi, detergentami i prekursorami narkotyków kat. 2 i 3, a także nad warunkami zdrowotnymi środowiska pracy.

Państwowy Graniczny Inspektor Sanitarny w Elblągu prowadzi działania zapobiegawcze i kontrolne na wszystkich drogowych, kolejowych, morskich oraz lotniczych przejściach granicznych z ruchem osobowym i towarowym na terenie województwa warmińsko-mazurskiego. Przejścia objęte nadzorem to:

- drogowe przejścia graniczne w Gronowie, Bezledach, Gołdapi i Grzechotkach
- kolejowe przejście graniczne w Braniewie
- morskie przejścia graniczne w Elblągu i Fromborku
- lotnicze przejście graniczne w Szymanach

Niniejsze opracowanie przedstawia obraz stanu bezpieczeństwa sanitarnego nadzorowanej granicy Polski. Sporządzono je na podstawie wyników prowadzonych działań realizowanych poprzez kontrole sanitarne, badania, analizy oraz przedsięwzięcia o charakterze zapobiegawczym i profilaktycznym.

I. Stan zabezpieczenia przejść granicznych na wypadek zagrożenia chorobą zakaźną szczególnie niebezpieczną lub bioterroryzmem

W 2020 roku w związku z epidemią wywołaną koronawirusem SARS-CoV-2 kontrole sanitarne były ukierunkowane na minimalizację ryzyka rozprzestrzeniania się COVID-19. Sprawdzano przygotowanie przejść granicznych do zapewnienia krótkotrwałej izolacji osób podejrzanych o chorobę zakaźną, właściwego wyposażenia pomieszczeń, zabezpieczenia odpowiedniej ilości środków ochrony. Z działającymi służbami omawiano procedury postępowania na wypadek sytuacji nadzwyczajnej. Uaktualniano telefony alarmowe, sprawdzano łączność, uczulano na utrzymywanie reżimu sanitarnego tj. dokonywania mycia i dezynfekcji rąk zgodnie z instrukcją, unikania kontaktów bezpośrednich bez zabezpieczeń, zachowania dystansu. Kontrolowano stan sanitarny pomieszczeń, zapewnienie odpowiedniej ilości środków myjących i dezynfekcyjnych, częstotliwość mycia i dezynfekcji, postępowanie z odpadami, konserwację klimatyzacji.

Funkcjonariuszom zatrudnionym na granicy oraz oddziałom obsługi przejść granicznych przekazywano informacje o zagrożeniach, przeciwepidemiczne wytyczne otrzymane z Głównego Inspektoratu Sanitarnego, informowano o aktualizowanych na bieżąco zagrożeniach, wytycznych oraz komunikatach dotyczących sytuacji epidemiologicznej znajdujących się na stronach Głównego Inspektoratu Sanitarnego i Ministerstwa Zdrowia. Przed ogłoszeniem stanu zagrożenia epidemicznego służbom granicznym przeprowadzono szkolenia na temat „Koronawirus SARS-CoV-2 (COVID-19) - zasady postępowania”. Przekazano materiały.

Przeprowadzono w sumie 10 kontroli sanitarnych. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

W związku z upoważnieniem Głównego Inspektora Sanitarnego z dnia 28 maja 2020 r. do zwalniania z obowiązku odbycia kwarantanny Państwowy Graniczny Inspektor Sanitarny w Elblągu rozpatrzył 174 wnioski od osób zamierzających przekroczyć granicę Polską stanowiącą zewnętrzną granicę UE. Wydano 133 decyzje o zwolnieniu z kwarantanny, 17 decyzji odmawiających zwolnienia z tego obowiązku. 24 wnioski pozostawiono nierozpoznane, z uwagi na upływanie terminu do uzupełnienia braków, wskazanych w wydanych na podstawie art. 64 § 2 Kodeksu Postępowania Administracyjnego wezwaniach. Udzielono 132 odpowiedzi na przesłane zapytania dotyczące zwolnienia z kwarantanny.

Od 15 marca do końca 2020 roku został zawieszony ruch graniczny na kolejowym przejściu granicznym w Braniewie, drogowych w Gołdapi i Gronowie, morskich w Elblągu i Fromborku oraz czasowo w Porcie Lotniczym Olsztyn - Mazury.

Stan zabezpieczenia poszczególnych przejść granicznych na wypadek zagrożenia chorobą zakaźną szczególnie niebezpieczną lub bioterroryzmem przedstawia się następująco:

1. Drogowe Przejście Graniczne w Bezledach

Przejście posiada funkcjonalne i dobrze wyposażone izolatorium dla osób podejrzanych o chorobę zakaźną szczególnie niebezpieczną. Znajduje się w wolnostojącym budynku z podjazdem dla niepełnosprawnych. Wydzielono w nim strefy dla osób chorych i dla osób z kontaktu, pomieszczenie dla pielęgniarki i lekarza, pomieszczenie na bagaż. Dla osób chorych, osób z kontaktu oraz personelu medycznego zapewniono oddzielne węzły sanitarne. Izolatorium wyposażone jest w niezbędny sprzęt i środki ochrony. Dostęp do izolatki całodobowo zapewnia Dyżurny Drogowego Przejścia Granicznego Bezledy. Według potrzeb istnieje możliwość dezynfekcji ścieków

odprowadzanych z izolatorium. Pracownicy przejścia są przeszkoleni z zasad postępowania na wypadek zagrożenia bioterroryzmem lub chorobą zakaźną szczególnie niebezpieczną.

W celu ograniczenia ryzyka związanego z przenoszeniem się wirusa SARS-CoV-2 na przejściu granicznym wzmożono reżim sanitarny, pomieszczenia wyposażono w dozowniki ze środkiem do dezynfekcji rąk (wiszące i stojące), w widocznych miejscach umieszczono informację o zachowaniu bezpiecznej odległości między podróżnymi, konieczności zasłaniania nosa i ust, instrukcje mycia i dezynfekcji rąk. Wprowadzono system pracy naprzemiennej. Zakupiono termometry bezdotykowe i w odpowiednich ilościach pakiety środków ochrony osobistej dla personelu.

2. Drogowe Przejście Graniczne w Grzechotkach

Pomieszczenie zastępcze do izolacji osób podejrzanych o choroby zakaźne szczególnie niebezpieczne usytuowane jest poza głównym ciągiem komunikacyjnym, na parterze jednego z budynków z podjazdem dla niepełnosprawnych. Jest zapewniony dostęp do bieżącej wody i wydzielonego węzła sanitarnego. Pomieszczenie wyposażono w niezbędny sprzęt, środki ochrony osobistej, środki dezynfekcyjne i meble. Opracowano procedurę użytkowania tego pomieszczenia oraz powiadomiono wszystkie służby pracujące na przejściu o jego lokalizacji. Instrukcja na wypadek zagrożenia chorobą szczególnie niebezpieczną jest aktualizowana wspólnie ze Strażą Graniczną. Pracownicy przejścia są przeszkoleni z zasad postępowania na wypadek zagrożenia bioterroryzmem lub chorobą zakaźną szczególnie niebezpieczną.

Na przejściu granicznym we wszystkich pomieszczeniach sanitarnych w widocznym miejscu umieszczono instrukcje mycia i dezynfekcji rąk w formie graficznej. W toaletach ogólnodostępnych zainstalowano drzwi otwierane automatycznie. Pracownikom zapewniono środki ochrony (maseczki, przyłbica, rękawiczki) i przeszkolono jak poprawnie z nich korzystać. Przestrzega się dystansu między pracownikami a podróżnymi. Odprawa pasażerska odbywa się na zewnątrz pawilonów kontrolerskich. Ustawiono tam dodatkowe ławki. Przy wejściach do poszczególnych budynków ustawiono pojemniki ze środkiem do dezynfekcji rąk. Zwiększono częstotliwość dezynfekcji w pomieszczeniach sanitarnych. Regularnie czyszczone i dezynfekowane są powierzchnie dotykowe (poręcze, klamki).

3. Lotnicze Przejście Graniczne w Szymanach

Zgodnie z posiadaną przez Port Lotniczy procedurą postępowania na wypadek zagrożenia bioterroryzmem lub chorobą zakaźną szczególnie niebezpieczną oraz planem działania w sytuacjach zagrożenia do izolacji osób podejrzanych o choroby zakaźne szczególnie niebezpieczne przeznaczono pomieszczenia poza głównym ciągiem komunikacyjnym terminalu lotniska - obok drogi technicznej, w jednym z budynków w części tzw. operacyjnej lotniska. Wydzielono tam gabinet dla lekarza, pokój dla chorych, zaplecze sanitarne, kuchenne i magazyn na środki czystości. Wejście do pomieszczeń tylko od strony ciągu komunikacyjnego.

Strażnica Lotniskowej Służby Ratownictwa Gaśniczego jest wyposażona w sprzęt i środki Ratownictwa Medycznego w tym ubrania gazoszczelne całkowicie izolujące ratownika od zagrożenia. Dla samolotu uznanego za zagrożony wyznaczono płytę postojową „Płyta postojowa dla samolotów zagrożonych”.

Port Lotniczy posiada procedury na wypadek zagrożenia bioterroryzmem lub chorobą zakaźną szczególnie niebezpieczną. Sposób postępowania został określony w Procedurze Nr.10 „Zagrożenie epidemiczne na terenie lotniska w godzinach pracy portu lotniczego” i obejmuje tryb działania w przypadku wystąpienia choroby niebezpiecznej i wysoce zakaźnej.

W celu ograniczenia ryzyka związanego z przenoszeniem się wirusa SARS-CoV-2 w wszystkie pomieszczenia ogólnodostępne oraz pracy wyposażono w dozowniki ze środkiem do dezynfekcji rąk, w widocznych miejscach umieszczono informacje o zachowaniu bezpiecznej odległości między pasażerami, konieczności zasłaniania nosa i ust, instrukcje mycia i dezynfekcji rąk. Wyłączono z użycia suszarki nadmuchowe do rąk. Z ustaloną częstotliwością dezynfekuje się wszystkie powierzchnie narażone na kontakt z wirusem. W dniach, kiedy odbywają się loty po ostatniej operacji lotniczej dokonuje się dezynfekcji poprzez zamgławienie powierzchni i urządzeń na ścieżkach przejścia pasażerów oraz pracowników. Zwiększono częstotliwość dezynfekcji toalet dla podróżnych. W celu zachowania bezpiecznej odległości wyznaczono miejsca zatrzymania pasażerów oraz wytyczono za pomocą taśm korytarze. W bramkach zainstalowano czujniki do bezdotykowego mierzenia pasażerom temperatury ciała. Obsługa obiektu wyposażona została w środki ochrony indywidualnej (maseczki, rękawiczki, fartuchy). Wdrożono procedury postępowania dla podróżnych i obsługi przejścia w okresie epidemii.

4. Morskie Przejście Graniczne w Elblągu

Posiada wydzielone pomieszczenie zastępcze do izolowania osób podejrzanych o choroby zakaźne szczególnie niebezpieczne do czasu przyjazdu służb medycznych (pomieszczenie zlokalizowane obok holu przy wejściu głównym, z dostępem do pomieszczeń sanitarnych). Dodatkowo istnieje możliwość izolacji na jednostce pływającej.

Obiekt posiada procedurę postępowania w sytuacji zagrożenia i wyposażony jest w środki ochrony osobistej. W 2020 r. przejście nie było wykorzystywane dla ruchu pasażerskiego.

Na terenie przejścia znajduje się punkt poboru wody dla jednostek pływających. W pobranej przed sezonem do badania próbce wody z tego punktu nie stwierdzono przekroczeń obowiązujących parametrów.

5. Przejście Graniczne we Fromborku

W 2020 roku nie było regularnych rejsów pasażerskich, ruch pasażerski się nie odbywał.

W obiekcie (kontener) brak możliwości wydzielenia miejsca do izolacji osób podejrzanych o chorobę zakaźną szczególnie niebezpieczną. W przypadku zagrożenia przewiduje się izolację na jednostce pływającej do czasu przyjazdu służb medycznych.

6. Kolejowe Przejście Graniczne w Braniewie

W związku z wstrzymanym ruchem pasażerskim przejście w 2020 r. nie było wykorzystywane. Posiada wydzielone i oznakowane pomieszczenia zastępcze do izolacji osób podejrzanych o choroby zakaźne szczególnie niebezpieczne. Wyposażone są w niezbędny sprzęt i środki ochrony osobistej. Pomieszczenia usytuowane poza głównym ciągiem komunikacyjnym, na parterze budynku, posiadają wydzielony węzeł sanitarny oraz dodatkowe wyjście na zewnątrz budynku od strony peronu. Pracownicy mają procedury postępowania na wypadek zagrożenia bioterroryzmem lub chorobą zakaźną szczególnie niebezpieczną.

7. Drogowe Przejście Graniczne w Gronowie

Pomieszczenie do czasowej izolacji osób podejrzanych o choroby zakaźne szczególnie niebezpieczne są wyposażone w niezbędny sprzęt i środki ochrony, zapewniony jest dostęp do bieżącej wody i sanitariatów. Pomieszczenie znajduje się na parterze budynku administracyjno-

technicznego, przy terminalu autobusowym. Pracownicy przejścia posiadają procedury postępowania na wypadek zagrożenia bioterroryzmem lub chorobą zakaźną szczególnie niebezpieczną, zapewniono im również Indywidualne Pakiety Ochrony Osobistej. Od 15 marca 2020 roku ruch graniczny na tym przejściu był wstrzymany.

8. Drogowe Przejście Graniczne w Gołdapi

Posiada wydzielone pomieszczenie zastępcze do izolacji podejrzanych o choroby zakaźne szczególnie niebezpieczne. Pomieszczenie znajduje się na parterze budynku Straży Granicznej. Wyposażone jest w niezbędne meble oraz środki higieniczne. Nie posiada wydzielonego węzła sanitarnego. Dostęp do bieżącej wody i sanitariatów obok w holu. W przypadku zagrożenia chorobą zakaźną większej ilości osób izolacja do czasu przyjazdu służb medycznych może się odbyć w holu budynku lub w poczekalni dla oczekujących na odprawę. Hol posiada dodatkowe 2 wyjścia na zewnątrz.

Pracownicy przejścia posiadają procedury postępowania na wypadek zagrożenia bioterroryzmem lub chorobą zakaźną szczególnie niebezpieczną, zapewniono im również Indywidualne Pakiety Ochrony Osobistej. Od 15 marca 2020 roku ruch graniczny na tym przejściu był wstrzymany.

II. Nadzór sanitarny nad zakładami zajmującymi się produkcją lub obrotem środków spożywczych na obszarze przejść granicznych

W 2020 roku zakłady zajmujące się produkcją lub obrotem środków spożywczych funkcjonowały na drogowym przejściu granicznym w Grzechotkach, drogowym przejściu granicznym w Gronowie oraz na terenie portu lotniczego Olsztyn – Mazury w Szymanach. Działało tam 5 zakładów w tym 3 zakłady żywienia zbiorowego oraz 2 zakłady obrotu. W związku z decyzją o zamknięciu lokali gastronomicznych z uwagi na sytuacją epidemiczną wywołaną COVID-19, nie zrealizowano wszystkich zaplanowanych kontroli w obiektach. Część zakładów na lotnisku z uwagi na mały ruch, brak popytu zawiesiła działalność.

Kontrole realizowano w zakresie:

- oceny realizacji zasad systemu kontroli wewnętrznej w tym zasad GHP, GMP i HACCP ze szczególnym uwzględnieniem ich dokumentowania dla potrzeb oceny ryzyka zagrożenia bezpieczeństwa żywności
- oceny przestrzegania przez przedsiębiorców obowiązku śledzenia pochodzenia produktów
- oceny przestrzegania zasad higieny, usuwania odpadów, w tym zużytych tłuszczów smażalniczych,
- oceny warunków przechowywania żywności, warunków przygotowywania, porcjowania i serwowania potraw oraz mycia i dezynfekcji sprzętu, naczyń.

W związku ze stanem epidemii wywołaną wirusem SARS-COV-2 podczas kontroli zwracano również uwagę na przestrzeganie przepisów przeciwepidemicznych, w szczególności zapewnienia klientom środków dezynfekcyjnych, utrzymywania przez personel dystansu oraz stosowania środków ochrony osobistej.

Przedsiębiorcom przekazywano informacje o zagrożeniach, przeciwepidemiczne wytyczne otrzymane z Głównego Inspektoratu Sanitarnego, informowano o aktualizowanych na bieżąco

zagrożeniach, wytycznych oraz komunikatach dotyczących sytuacji epidemiologicznej znajdujących się na stronach Głównego Inspektoratu Sanitarnego i Ministerstwa Zdrowia.

W sumie przeprowadzono 10 kontroli. Stan sanitarny obiektów żywnościowo – żywieniowych nie stwarzał zagrożenia dla zdrowia i życia ludzi. We wszystkich zakładach funkcjonowała kontrola wewnętrzna. Operatorzy żywności posiadali wdrożone procedury i systemy pozwalające na identyfikację pochodzenia wykorzystywanych surowców. Wszystkie zakłady były utrzymane w dobrym stanie technicznym, czystości i porządku.

Obiekty żywnościowo – żywieniowe funkcjonujące na przejściach granicznych to mikro przedsiębiorstwa zatrudniające 1-4 osób, których przedmiotem działalności jest bardzo ograniczony asortyment żywności, a najczęściej prowadzonym procesem technologicznym odgrzewanie gotowych wyrobów garmazeryjnych i kulinarnych.

III. Graniczna kontrola jakości zdrowotnej żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością

W 2020 roku w porównaniu do roku ubiegłego znacznie zmniejszyła się ilość wwożonych towarów podlegających granicznej kontroli sanitarnej przez nadzorowane przejścia graniczne i mimo gotowości pracowników GSSE w Elblągu mniej przeprowadzono granicznych kontroli sanitarnych niż w latach poprzednich.

Na zmniejszenie wprowadzanych na obszar Rzeczypospolitej Polski przez przejścia graniczne na terenie województwa warmińsko – mazurskiego ilości partii żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością wpływ miała epidemia COVID-19. Wszystkie nadzorowane przejścia graniczne znajdują się na granicy z Obwodem Kaliningradzkim będącym rosyjską eksklawą. Epidemia wywołana rozprzestrzenianiem się koronawirusa SARS-CoV-2 spowodowała zamknięcie granic i praktycznie odcięcie obwodu od świata w tym też od Rosji. Prowadzone działania przeciwepidemiczne przełożyły się na spadek importu.

Ogółem pracownicy GSSE w Elblągu skontrolowali **185 partii** towarów, wystawili **98 świadectw** w tym 77 dotyczących żywności oraz 21 materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. W przypadku 87 partii suplementów diety z uwagi na brak pełnej dokumentacji, wątpliwości co do składu i właściwości, trwające postępowanie prowadzone przez Główny Inspektorat Sanitarny wystawiono zawiadomienia do właściwego PPIS kierując przesyłki do miejsca docelowego przeznaczenia.

W pozostałych przypadkach nie występowały w wyniku dokonanych oględzin podejrzenia, co do jakości zdrowotnej przewożonej żywności, przedstawiana przez importerów bądź ich przedstawicieli dokumentacja umożliwiała porównanie deklarowanej jakości zdrowotnej przywożonej z zagranicy partii towaru z przepisami prawnymi. Próbek do badań laboratoryjnych nie pobierano. Nie wydawano decyzji zakazujących wprowadzenia do obrotu lub przetwórstwa w kraju towaru. Wystawiono 72 decyzje płatnicze.

Na terenie działania Państwowego Granicznego Inspektora Sanitarnego w Elblągu wyznaczonym punktem kontroli granicznej (BCP) dla towarów opakowanych niepochodzących od zwierząt, bez wymogów temperaturowych lub schłodzonych, jest Punkt Granicznej Kontroli Sanitarnej-Epidemiologicznej w Bezledach, Drogowe Przejście Graniczne Bezledy, 11-200 Bartoszyce.

Do granicznej kontroli sanitarnej w BCP w Bezledach dotychczas nie zgłaszano środków spożywczych objętych przepisami Unii Europejskiej, tak, więc produkty, których import jest

określony przepisami Unii Europejskiej nie były przedmiotem granicznej kontroli sanitarnej przeprowadzanej przez pracowników Granicznej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Elblągu. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 24 września 2007 r. (t. j. Dz.U. z 2015r. poz. 546.) na terenie województwa warmińsko - mazurskiego właściwymi do przeprowadzania granicznej kontroli sanitarnej jest 5 przejść: Drogowe Przejście Graniczne w Gołdapi, Drogowe Przejście Graniczne w Gronowie, Drogowe Przejście Graniczne w Bezledach, Kolejowe Przejście Graniczne w Braniewie oraz morskie w Elblągu. Od 15 marca br. w związku z epidemią ruch graniczny był dopuszczony tylko na Przejściu Granicznym w Bezledach, na pozostałych został zawieszony.

W 2020 roku środki spożywcze oraz materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością były wwożone na obszar Polski tylko przez Drogowe Przejście Graniczne w Bezledach. Asortyment towarów z importu, ilość partii poddanych granicznej kontroli sanitarnej oraz wystawionych świadectw spełnienia wymagań zdrowotnych na tych przejściach przedstawiał się następująco:

Drogowe przejście graniczne w Bezledach

lp	Towar	Kraj przy- wozu - z	Ilość partii skontrolowanych	Ilość wystawionych świadectw stwierdzających spełnienie wymagań zdrowotnych	Ilość partii skierowanych poprzez zawiadomienie do miejsca docelowego przeznaczenia	Liczba decyzji zakazujących wprowadzenia do obrotu
1.	Bułka tarta	Rosja	21	21	0	0
2.	Pszenica uprawa organiczna	Rosja	3	3	0	0
3.	Wyroby cukiernicze i piekarnicze	Rosja	32	32	0	0
4.	Nasiona kminku	Rosja	5	5	0	0
5.	Gryka spożywcza	Rosja	13	13	0	0
6.	Kasza gryczana prażona	Rosja	1	1	0	0
7.	Olej słonecznikowy	Rosja	1	1	0	0
8.	Suszone pomidory połówki	Chiny	1	1	0	0
9.	Suplementy diety	Rosja	87	-	87	0
Razem			164	77	87	0

1.	Beczki ze stali nierdzewnej	Rosja	3	3	0	0
2.	Puszki metalowe do konserw	Rosja	18	18	0	0
3	Razem		21	21	0	0

W 2020 roku do GSSE w Elblągu nie wpłynął żaden wniosek o dokonanie granicznej kontroli sanitarnej żywności wywożonej z terytorium Polski do krajów trzecich, ponieważ na terenie działania GSSE nie funkcjonuje żaden zakład produkcyjny zajmujący się exportem żywności pochodzenia roślinnego.

IV. Współdziałanie z innymi organami kontroli granicznej

W 2020 roku podobnie jak w latach poprzednich Państwowy Graniczny Inspektor Sanitarny w Elblągu współpracował ze służbami i organami kontrolnymi działającymi na granicy państwa: Strażą Graniczną, Oddziałami Celnymi, Granicznym Lekarzem Weterynarii, Warmińsko – Mazurskim Wojewódzkim Inspektorem Ochrony Roślin i Nasiennictwa.

Współpraca PGIS w Elblągu ze Strażą Graniczną polegała na prowadzeniu wspólnych działań mających na celu sanitarne zabezpieczenie granic państwa.

Z uwagi na stan epidemii wywołany wirusem SARS-CoV-2 na prośbę Komendanta Warmińsko – Mazurskiego Oddziału Straży Granicznej w Kętrzynie pracownicy GSSE w Elblągu przeprowadzili szkolenia na temat „Koronawirus SARS-CoV-2 (COVID-19) - zasady postępowania”. Przekazali materiały oraz przeciwepidemiczne wytyczne. Utrzymując stały kontakt z kierownikami zmian Placówek Straży Granicznej na działających przejściach granicznych na bieżąco wymieniali informacje na temat zagrożeń oraz udzielali wsparcia merytorycznego w szczególności w zakresie egzekwowania wprowadzonych ograniczeń minimalizujących ryzyko rozprzestrzeniania się wirusa SARS-CoV-2 w tym obowiązku odbywania kwarantanny przez osoby przekraczające granicę Rzeczypospolitej Polski.

W ramach sprawowanego nadzoru nad jakością zdrowotną towarów z importu Państwowy Graniczny Inspektor Sanitarny w Elblągu współpracował z Granicznym Lekarzem Weterynarii, Warmińsko - Mazurskim Wojewódzkim Inspektorem Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Olsztynie oraz Oddziałem Celnym w Bezledach. Współpraca z inspekcjami dotyczyła przede wszystkim wspólnych kontroli towarów tego wymagających, udostępniania pomieszczeń na potrzeby przeprowadzenia granicznych kontroli sanitarnych we właściwych warunkach, wsparcia merytorycznego Granicznego Lekarza Weterynarii w zakresie wykorzystania systemu TRACES-NT.

W ramach współpracy ze służbami celnymi na bieżąco udzielano informacji o wynikach kontroli, uzgadniano konieczność zatrzymania transportu na przejściu granicznym np. celem uzupełnienia dokumentacji, powiadamiano o wszelkich stwierdzonych nieprawidłowościach.

W związku z panującym stanem epidemii w Polsce odbyła się tylko jedna z dwóch zaplanowanych narad szkoleniowych. Mając na uwadze uściślenie zasad współpracy, wyeliminowanie jakichkolwiek przypadków docierania do miejsca docelowego przeznaczenia towarów, niepoddanych granicznej kontroli sanitarnej, zapewnienie prawidłowego obrotu

towarowego, przeprowadzano rozmowy w formie on - line z przedstawicielami Oddziału Celnego w Bezledach. Omówiono:

- zasady postępowania przeciwepidemicznego podczas przeprowadzanych kontroli w związku z istnieniem potencjalnego ryzyka zakażenia koronawirusem SARS-CoV-2,
- zasady współdziałania obu służb w sytuacjach nadzwyczajnych,
- zasady współpracy obu służb w przypadku wwożenia środków zastępczych z innych państw przez przejście graniczne w Bezledach zgodnie z Porozumieniem zawartym dnia 26 listopada 2018r w Warszawie pomiędzy Głównym Inspektorem Sanitarnym, Komendantem Głównym Policji, Szefem Krajowej Administracji Skarbowej, Prokuratorem Krajowym, Komendantem Głównym Straży Granicznej i Głównym Inspektorem o współpracy w celu sprawnego i skutecznego wykonywania zadań w zakresie przeciwdziałania wprowadzeniu do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych,
- zasady współpracy organów Celnych i w przypadku kontroli towarów nieujętych w załączniku do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 8 grudnia w sprawie wykazu towarów, które podlegają granicznej kontroli sanitarnej, gdy funkcjonariusz celny ma wątpliwości, czy spełniają one zasadnicze lub inne wymagania określone prawem żywnościowym, zaistniały okoliczności, o których mowa w art. 27 ust. 3 rozporządzenia nr 765/2008,
- tryb powiadamiania organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej o towarach niepoddanych granicznej kontroli sanitarnej lub co, do których istnieją okoliczności wskazujące, że nie spełniają wymagań bezpieczeństwa zdrowotnego,

Przedstawiciele Organów Celnych i Państwowej Inspekcji Sanitarnej pozytywnie ocenili współpracę służb w zakresie nadzoru nad bezpieczeństwem żywności z importu. Podkreślono, iż współpraca przebiega w sposób prawidłowy i zgodny z zapisami obowiązujących przepisów prawnych oraz zawartych ustaleń między służbami.

V. Ocena stanu sanitarnego obiektów użyteczności publicznej zlokalizowanych na obszarach przejść granicznych

W 2020 r. przeprowadzono 10 kontroli obiektów użyteczności publicznej funkcjonujących na nadzorowanych przejściach granicznych.

Nie kontrolowano DPG w Gołdapi, ponieważ w planowanym terminie kontroli z uwagi na wprowadzone ograniczenia w ruchu granicznym w celu zminimalizowania ryzyka rozprzestrzeniania wirusa SARS-CoV-2 było już ono wyłączone z użytkowania.

W najgorszym stanie jest infrastruktura morskiego przejścia granicznego we Fromborku oraz kolejowego przejścia granicznego w Braniewie. Służby graniczne we Fromborku mają do dyspozycji tylko jeden, wspólny pokój biurowy z aneksem socjalnym i toaletą, zlokalizowane w niewielkim budynku kontenerowym. Dla osób przekraczających granicę zapewnia się tylko przenośną kabinę typu TOI-TOI. Przejście kolejowe w Braniewie po wznowieniu ruchu granicznego wymaga odnowienia pomieszczeń, ponieważ jest w złym stanie technicznym.

Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej na pozostałych skontrolowanych przejściach spełniał wymagania i nie stwarzał zagrożenia. W obiektach na bieżąco według potrzeb usuwane były wszelkie usterki i przeprowadzane niezbędne prace konserwatorskie. Są zapewnione wydzielone pomieszczenia sanitarne dla służb i obsługi oraz dla osób przekraczających granicę, w tym

pomieszczenia przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. Stan techniczny tych pomieszczeń jak i wyposażenie nie budził zastrzeżeń.

Pomieszczenia przeszukań wyposażone były w środki ochrony osobistej (rękawiczki, maseczki). Zapewniono warunki do mycia rąk.

W związku z ograniczeniem ruchu granicznego z uwagi na epidemię COVID-19 nawet działające przejścia graniczne: drogowe w Grzechotkach i Bezledach pracowały w znacznie ograniczonym zakresie. Zmniejszono ilość pasów, na których dokonywane były odprawy (po jednym pasie na wjeździe i wyjeździe z kraju). Wszystkim osobom wjeżdżającym do kraju mierzona była temperatura. Odprawa dokonywana jest za zewnątrz pawilonów pasażerskich.

Pracownikom przejść zapewniono niezbędne środki ochrony, przeszkolono jak poprawnie z nich korzystać. Przestrzegano bezpiecznego dystansu między użytkownikami przejść. Przy wejściach do poszczególnych budynków zainstalowano dozowniki ze środkiem do dezynfekcji rąk. Zwiększono częstotliwość dezynfekcji w pomieszczeniach sanitarnych oraz regularnie czyszczono wspólne powierzchnie dotykowe jak poręcze, klamki, włączniki światła, a w pomieszczeniach biurowych biurka, klawiatury, słuchawki telefonów itp. Systematycznie wietrzono wszystkie pomieszczenia biurowe.

Zlewnie ścieków z autokarów, zlokalizowanych na drogowych przejściach zgodnie z informacjami kierowników nie były wykorzystywane.

Po wznowieniu lotów pasażerskich zgodnie z wytycznymi Urzędu Lotnictwa Cywilnego, Głównego Inspektoratu Sanitarnego oraz międzynarodowych organizacji zajmujących się ochroną zdrowia i bezpieczeństwem w transporcie lotniczym, na lotnisku w Szymanach (Porcie Lotniczym Olsztyn-Mazury) wprowadzono procedury minimalizujące rozprzestrzenianie się koronawirusa SARS-CoV-2. Ograniczono dostęp do terminala pasażerskiego tj. uruchamiano go tylko na 3 godziny przed planowaną godziną odlotu i na 2 godziny po przylocie. Obiekt wyposażono w punkty dezynfekcji rąk, umożliwiono zakup maseczek ochronnych na miejscu. Wprowadzono obowiązkowy pomiar temperatury ciała. Wyznaczono nowe ścieżki pasażerów tak, aby zapewnić wymaganą separację z zachowaniem bezpiecznego dystansu 1,5 m pomiędzy podróżnymi. Zamontowano osłony z pleksi na stanowiskach odprawy pasażerskiej, kontroli bezpieczeństwa i kontroli paszportowej. Pracowników lotniska wyposażono w niezbędne środki ochrony osobistej. Zwiększono częstotliwość sprzątania oraz dezynfekcji pomieszczeń zwłaszcza toalet, na stanowiskach odprawy pasażerskiej i kontroli bezpieczeństwa oraz w poczekalniach. Zlecono dodatkową dezynfekcję instalacji klimatyzacyjnej, wyłączono z użycia suszarki nadmuchowe do rąk. Pasażerów zobligowano do przestrzegania obowiązujących na lotnisku zasad przeciwepidemicznych jak noszenie maseczki ochronnej; zachowanie bezpiecznego dystansu 1,5 metra pomiędzy sobą, częste i dokładne mycie oraz dezynfekcja rąk; unikanie dotykania oczu, ust i nosa, zakrywanie ust i nosa zgiętym łokciem lub chusteczką podczas kaszlu i kichania, W celu ułatwienia stosowania powyższych wymogów, na terminalu umieszczono materiały graficzne tj. plakaty informacyjne, oznaczenia poziome i pionowe.

Tereny wszystkich skontrolowanych przejść utrzymane były w należyтым stanie sanitarno – porządkowym, wyposażono je w dostateczną ilość pojemników na odpady komunalne, których opróżnianie dostosowane było do potrzeb.

Na wszystkich przejściach poszczególne służby (celnicy, straż graniczna, administrator obiektu) posiadały na wyposażeniu apteczki pierwszej pomocy medycznej.

Również na wszystkich przejściach zgodnie z wymaganiami przeprowadzane były przez specjalistyczne firmy przeglądy czystości wentylacji i klimatyzacji.

VI. Działalność kontrolna na granicy Państwa w zakresie środowiska pracy.

W 2020 roku przeprowadzono 7 kontroli w zakresie oceny higieny pracy oraz warunków środowiska pracy osób zatrudnionych na przejściach granicznych.

Ustalono, że 20 pracowników oddziałów celnych (przewodników psów) oraz 3 pracowników Oddziału Obsługi Drogowego Przejścia Granicznego w Bezledach narażonych jest na działanie szkodliwych czynników biologicznych. Ponadto 108 funkcjonariuszy celnych obsługujących urządzenia rentgenowskie do prześwietlania samochodów, towarów i bagaży podróżnych oraz wykrywania materiałów promieniotwórczych narażonych jest na czynnik rakotwórczy – promieniowanie jonizujące natomiast 176 pozostaje w kontakcie z czynnikiem rakotwórczym benzenem będącym składnikiem benzyny podczas przeprowadzania podstawowej kontroli celno-skarbowej tj. badania ilości przewożonej benzyny, bezpośredniej kontroli zawartości baku samochodu z uwagi na przestrzeń, w której można ukryć inne towary akcyzowe.

W przedstawionych wynikach przeprowadzonych badań i pomiarów czynników szkodliwych w środowisku pracy na stanowiskach pracy funkcjonariuszy celnych na pasach odpraw nie stwierdzono przekroczeń normatywów higienicznych czynników szkodliwych dla zdrowia takich jak hałas, pył i związki chemiczne, których źródłem jest praca silników samochodów osobowych, ciężarowych i autobusów poruszających się po pasach odpraw.

Osobom narażonym prawidłowo opracowano ocenę ryzyka zawodowego. Uwzględniono w niej klasyfikację i wykaz szkodliwych czynników, rodzaj, stopień, czas trwania narażenia, skutki zagrożenia oraz odpowiednie środki ochrony. Urządzenia wytwarzające promieniowanie jonizujące były objęte kontrolą środowiskową. Raporty z kontroli nie wykazywały przekroczeń dopuszczalnych norm promieniowania. Funkcjonariusze posiadali wymagane uprawnienia operatora akceleratora, badania lekarskie oraz dokumentację z odbytych szkoleń.

Pracownikom służb granicznych zapewniono odpowiednie środki ochrony indywidualnej oraz utrzymywane w dobrym stanie technicznym, czystości i porządku pomieszczenia i urządzenia higieniczno-sanitarne.

Nie stwierdzono podczas kontroli nieprawidłowości dotyczących przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne w środowisku pracy.